

OVIDIU BÂRSAN

Miracolul din două cuvinte

Însemnări cordiale în epoca digitală

*Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei*

Ediție
REÎNTREGIREA
Alba Iulia, 2021

Cuprins

Prefață 11

I. SCENARII ALE EXPERIENȚEI SPIRITUALE: SENSURI, ÎNȚELESURI, RĂSCRUCI, ȘI MIRACOLE

- Breviar pentru o iubire crucificată 17
- Ziua dăruirii memorabile45
- Crucea libertății52
- Iubirea și limbajele ei..... 64
- Adâncul din om72
- Binele făptuit – un „fagure de viespi”?.....77
- Ce este viața? 84
- Coarda miraculoasă..... 89
- „Curvia” cu ideile95
- Deciziile sau poverile de lux..... 101
- Destul! 110
- Dorințe necugetate115
- Dorințe tâmpes sau prostii „deștepte”?121
- Drumul tău 126
- Dumnezeu, straniu și slujitor130
- Fapta bună – o zestre
sau un „bilet la ordin”?137
- Frustrarea sau „umbra” din tine 142

• Îngeri fără cer	147
• Intenția contează?	153
• Lege, nu tocmeală!	158
• Glose de pe „filele” sufletului.....	163
• Memorialul unei Providențe. Dumnezeul dușmănit	169
• Muritor, și totuși nemuritor	178
• Omul de succes și de valoare.....	185
• Poveștile nu-s de doi bani.....	191
Pledoarie pentru povestea <i>mea</i> și a <i>ta</i> ...	192
• Privilegii uitate.....	196
• Prostie exuberantă	203
• Simplitatea binelui	209
• Soluțiile se ascund în visuri neîmplăzite...	218
• Triada bunătații.....	223
• Tristeți învingătoare.....	231
• Credința necredincioșilor	238
• Profesor în blugi – sau când inima cucerește imposibilul ...	241
• Va veni și la noi Crăciunul Să credem în Hristos!	247
• Viața, o valoare nevalorizată sau axa valorilor?	255
• Ticăloșirea și ratarea omeniei	259
• Ambiții mediocre.....	267
II. MARGINALIA SAU CUGETĂRI ÎNTRU IUBIRE:	
• Câteva teme, interpretări și adăugiri	279

Prefață

Una dintre caracteristicile dominante ale epocii contemporane ar putea fi considerată digitalizarea galopantă a vieții cotidiene a oamenilor. Cu toate avantajele ei unanim recunoscute și de necombătut, acest proces de progres tehnico-științific depășește granițele dezvoltării industriale, economice și informatice și afectează vizibil coordonatele antropologice de natură creștină ale societății în care trăim, după cum ne avertizează teologul francez Jean-Claude Larchet. Chiar dacă informatizarea ultimelor decenii a facilitat enorm posibilitatea comunicării dintre oameni, permițând dialogul instantaneu între două sau mai multe persoane care se află în diferite locații de pe întreg mapamondul, totuși, simțim cu toții o degradare a relației de comunune și comunicare în sânul familiei, comunității locale și chiar societății globale.

Această avalanșă de cuvinte nu zidește ființa umană, ci mai degrabă creează o babilonie postmodernă incapabilă de a construi punți între oameni, între generații sau între popoare. Iar acest lucru se întâmplă deoarece cuvân-

tul este mult mai mult decât informația sau semnificația pe care o transmite, cuvântul este energie și putere creatoare ce transmite sentimente, trăiri și emoții. Marele filozof german Martin Heidegger afirma că „nu este nici un lucru unde nu este cuvânt”, insistând asupra ideii că „cuvântul este acel ceva care ține și menține un lucru în ființa sa”. Or, omul zilelor noastre, secătuit de spiritualitate, nu mai are capacitatea de a transmite, pentru că vorbirea sa devine tot mai sterilă.

Sub umbra acestor idei prezentate sintetic, aş aşeza noua carte a părintelui Ovidiu Bârsan, intitulată *Miracolul din două cuvinte. Însemnări cordiale în epoca digitală*. Textele din cuprinsul acestui volum încearcă să-l oprească pe omul contemporan din iureşul vieţii sale cotidiene şi să-l facă să înţeleagă, să simtă şi să primească ceea ce este dincolo de forma cuvintelor ce-i sunt adresate. Puterea a două cuvinte poate reprezenta un miracol, o minune sau o taină ce întrece, de multe ori, o nouă descoperire ştiinţifică. Iar atunci când cuvintele sunt născute dintr-o inimă în care locuieşte Sfântul Duh, puterea de pătrundere a acestora depăşeşte cadrele materiale ale mijloacelor de comunicare digitală.

Pentru a ne face pe deplin conştienţi de valoarea conţinutului rostirii noastre de zi cu zi,

autorul cărţii de faţă foloseşte două instrumente de importanţă capitală: textul biblic şi povestea sau parabola. Cuvintele Sfintei Scripturi, insuflate de Dumnezeu (cf. II Timotei 3, 16), ne oferă tot ceea ce este necesar pentru înţeleptirea omului şi pentru ca acesta să aibă o viaţă echilibrată şi fericită. Poveştile şi parabolele din acest volum, inedite sau foarte puţin cunoscute în literatura românească, constituie o eficientă metodă de transmitere a unor realităţi spirituale, pornind de la lucrurile concrete din viaţa noastră. După cum atât de profund scria filosoful contemporan Andrei Pleşu, „povestea nu oferă răspunsuri, ci stimulează căutarea lor”, având o pronunţată funcţionalitate pedagogică. Credem că lectura acestui volum, semnat de părintele Ovidiu Bârsan, stă într-o cheie ambivalentă. Pe de o parte, ne va ajuta să admirăm taina cuvintelor pe care le auzim şi le citim, iar pe de altă parte, ne va ajuta să fim conştienţi de puterea şi valoarea cuvintelor pe care le adresăm tuturor semenilor noştri.

† IRINEU

Arhiepiscop al Alba Iuliei

I

**Scenarii ale experienței spirituale:
sensuri, înțelesuri, răscruci și miracole**

Breviar pentru o iubire crucificată

Zis-a iarăși Moise către Dumnezeu: «Iată, eu mă voi duce la fiii lui Israel și le voi zice: Dumnezeul părinților voștri m-a trimis la voi... Dar de-mi vor zice: Cum Îl cheamă, ce să le spun?» Atunci Dumnezeu a răspuns lui Moise: «Eu sunt Cel Ce sunt». Apoi i-a zis: «Așa să spui fiilor lui Israel: Cel Ce este m-a trimis la voi!» Apoi a zis Dumnezeu iarăși către Moise: «Așa să spui fiilor lui Israel: «Domnul Dumnezeul părinților noștri, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov m-a trimis la voi. Acesta este numele Meu pe veci; aceasta este pomenirea Mea din neam în neam!» (Ieșirea 3, 13-15)

Și venind Iisus în părțile Cezareii lui Filip, îi întreba pe ucenicii Săi, zicând: «Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?». Iar ei au răspuns: «Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci». Și le-a zis: «Dar voi cine ziceți că sunt?». Răspunzând Simon Petru a zis: «Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu». Iar Iisus, răspunzând, i-a zis: «Feri-

cit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri» (Matei 16, 13-17).

1. Cine este Acesta?

Cu șase zile înainte de Paștele iudaic, Cineva intră în Ierusalim. Tabloul general este dominat de numeroși oameni care saltă și strigă: *Osana (Hoshana)! Binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!* Mulțimile se agită, se alarmează, aleargă dintr-o parte într-alta, vântură ramuri de copaci, iar dincolo de toate acestea sunt entuziasmate de apariția Cuiva.

Cine este Acesta? Fără să ne luăm privirea de la tabloul general, observăm că oamenii Îl primesc ca pe un Rege venit pentru ei și eliberarea lor. De aceea strigă: *Osana!*, adică *Salvează-ne! Mântuiește-ne! Izbăvește-ne!* Se pare că mulțimile voiau o schimbare de regim, dar mai presus de toate voiau pe cineva care să-i reprezinte și să ducă la împlinire idealurile lor de libertate, ba chiar și pe cel de favoriți ai Dumnezeuului bogat în făgăduințe. În această privință, dovezile documentare risipeau orice îndoială, profețiile calmau orice exces al nerăbdării, iar conștiințele naționaliste fremătau pentru un destin privilegiat de la care nu trebuia abdicat cu niciun preț.

Dar, cine este Acesta? La prima vedere, n-ai zice că-i un Rege. Nici ținuta, nici postura (călare

pe un asin) nu-L recomandă. Trece, deloc triumfalist, prin mijlocul lor. Împarte cu ei priviri cu multe subînțelesuri și tăcere care pare-se că ascunde mahniri sau poate chiar amintiri de genul: *Cu domnul demonilor scoate pe demoni!* (Matei 9, 34). Parcă mai ieri se iscăse o dispută aprigă între acești entuziaști, sau mai degrabă alarmiști, și Acest nou-sosit în Cetatea Sionului. Aceștia I-au spus răspicat și fără menajamente că ei n-au niciun interes să-L asculte întrucât sunt de viță nobilă și, mai presus de toate, nu vor să dea crezare oricui, *căci noi avem tată pe Avraam... și nimănui niciodată n-am fost robi* (Ioan 8, 39 și 33). Cu toate acestea, una dintre întâmplările întrece pe toate: întrebat fiind acest „Rege” ce osândă merită o femeie prinsă în adulter, atât timp cât în Lege Moise a poruncit uciderea cu pietre, El le-a spus setoșilor de sânge, legaliștilor meticuloși și dreptilor fără inimă așa: *Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei* (Ioan 8, 7). Cuvintele au sunat ca un tunet în auzul celor obișnuiți să li se dea dreptate cu orice preț, dar adevărata confruntare s-a iscat în inimile lor, acolo unde autoritatea abuzivă a fost somată să abdice în favoarea unui farmec aparte al iertării și a unei asumări a vulnerabilității fiecăruia. Rușinați, au plecat legiuitorii acrivști, turbați de furie, umiliți și deconspirați în păcatele ce și le acopereau cu evlavii față de legea religioasă.

Apoi, acest „Străin” care a ridicat în picioare o întreagă cetate nu părea să rezoneze cu ovațiile, nu dădea deloc apă la moară mulțimilor, nu era deloc încântat. La atmosfera creată, un dram de populism ar fi prins de minune. Zâmbea, însă, copiilor care-L salutau și săltau în juru-i, întrucât s-a spus cândva: *Din gura pruncilor și a celor ce sug ai săvârșit laudă, pentru vrăjmașii Tăi, ca să amuțești pe vrăjmaș și pe răzbnător!* (Psalmul 8, 3). De fapt, nu de mult timp, Acest „Rege și Profet” din Nazaretul Galileii îi învăța pe cei adunați să-L asculte: *Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu* (Matei 5, 8). De unde, așadar, curajul rostirii unor asemenea cuvinte, de unde atâta îndrăzneală să ne spună, taman El, cine și cum poate să-L vadă pe Dumnezeu?

Și totuși, cine este Acesta? La prima vedere, n-ai încerca pe nimeni să convingi că este vreun Rege sau, în nici un caz, Rege în accepțiunea curentă a termenului, după criteriile lumii. Însă alternativa ce ne-o dezvăluie este de-a dreptul șocantă. Astfel, *dintre evrei se ridică deodată un om care se poartă și vorbește ca și cum el ar fi Dumnezeu. Pretinde că poate ierta păcatele. Spune că El a existat totdeauna. Spune că va veni să judece lumea la sfârșitul vremurilor... O parte a acestei declarații are tendința de a trece neobservată pe lângă noi deoarece am auzit-o atât de des, încât nu ne mai dăm seama ce înseamnă. Mă refer la pretenția de a*

ierta păcatele, orice păcate. Dacă vorbitorul nu este Dumnezeu, această pretenție este atât de lipsită de noimă, încât devine comică. Putem cu toții înțelege că un om iartă jignirile ce i se aduc lui. Mă calci pe bățatură și te iert, îmi furi banii și te iert. Dar ce facem cu un om care el însuși n-a fost nici călcat, nici furat și care anunță că te iartă pentru că ai călcat pe bățaturi pe alții și pentru că ai furat de la alții? Stupiditate este un cuvânt prea blând pentru o asemenea purtare. Și totuși, asta a făcut Iisus. Le-a spus oamenilor că păcatele lor erau iertate și n-a așteptat niciodată să afle ce-ar spune ceilalți oameni care fără îndoială fuseseră cei vătămați. Fără a șovăi, s-a comportat ca și cum El era afectat în primul rând, persoana în primul rând atacată de toate ofensele. Acest lucru are rost doar dacă El era într-adevăr acel Dumnezeu ale cărui legi sunt călcate și a cărui iubire este rănită cu fiecare păcat. În gura oricărui care nu este Dumnezeu, aceste vorbe ar implica ceva la care mă pot gândi doar ca la o prostie și o îngâmfare neegalate de nici un alt personaj din istorie¹.

Cu tâlc profetic, Ioan Botezătorul a fost cel care ne-a spus lămurit cine este Acest misterios Galileean: *Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel Ce ridică păcatul lumii* (Ioan 1, 29). Ca un arc peste

¹ C.S. Lewis, *Creștinism, pur și simplu*, traducere din engleză de Dan Rădulescu, Editura Humanitas, București, 2004, p. 75-76.

22
timp, mărturia lui Ioan prorocul actualizează, de data aceasta în prezența *Mielului lui Dumnezeu* în sânul umanității, o mărturie a profetului Isaia care a înviat speranța că Protoevanghelia postedenică n-a fost o promisiune deșartă, ci inaugurarea istorică și providențială a răscumărării unei greșeli. De aceea, *El a luat asupra-și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat. Și noi Îl socoteam pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu, dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat* (Isaia 53, 4-5). Apoi, Petru, apostolul, într-un moment când unii dintre cei ce-L ascultau pe acest Iisus au plecat dezamăgiți, ne-a spus: *Noi am crezut și am cunoscut că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu* (Ioan 6, 69).

Finalmente, El Însuși ne-a spus despre Sine: *V-am spus vouă că M-ați văzut și nu credeți... Pentru că M-am coborât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui Ce M-a trimis pe Mine. Și aceasta este voia Celui Ce M-a trimis, ca din toți pe care Mi i-a dat Mie să nu pierd pe nici unul, ci să-i înviez pe ei în ziua cea de apoi* (Ioan 6, 36 și 38-39). Deci L-au împresurat iudeii și Îi ziceau: *Până când ne scoți sufletul? Dacă ești Tu Hristosul, spune-o nouă pe față* (Ioan 10, 24). Dar cui să-i spui cine ești câtă vreme mai toți vor să audă cu totul altceva, să

vadă gratis miracole și semne doveditoare ale apartenenței religioase, să creadă orbește în reguli și mai deloc în taine mai presus de lege, să iubească gloria trecutului și pretenția de a fi alesul mai mult decât pe Cel Care *izbăvește din stricăciune viața ta sau te încununează cu milă și cu îndurări* (Psalmul 102, 4). În fața acestora, n-ai de ales prea multe alternative. Rămâi rezervat în privința declinării propriei identități, dar nu păstrezi nicio rezervă în ce privește felul atipic și dumnezeiesc de a acționa. Cu alte cuvinte, așa cum Iisus întreține misterul identității sale mesianice, tot astfel întreține și misterul identității sale dumnezeiești... Totuși, păstrarea secretului nu înseamnă că Iisus nu a afirmat că este Dumnezeu; înseamnă doar că a făcut acest lucru folosindu-se de ghicitori, parabole și întrebări menite să-i dezvăluie identitatea în fața celor care erau deschiși să creadă și să i-o ascundă de cei care i se opuneau².

Așadar, cine este Acesta? Răspunsul se conturează deja cu limpezime: este Cel Care vine să ne recâștige viața pe care am pariat-o nesăbuit în „cazinourile” lumii, dar și să învie în noi nu numai speranțe de mai bine, ci binele însuși, pentru a putea să-L primim în sufletele noastre

² Brant Pitre, *Fiul lui Dumnezeu? Pledoarie pentru Isus*, traducere din engleză de Tatiana Niculescu, Editura Humanitas, București, 2017, p. 162.